

ZOKEV bülteni

ZONGULDAK KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI YAYIN ORGANIDIR

Sayı : 13

Ekim 2004

23 Ekim tarihinde, Maden Mühendisleri Odası Lokali'nde

6. Olağan Kurucular Kurulumuzu Gerçekleştiriyoruz...

Vakfımızın 6. Olağan Kurucular Kurulu 23 Ekim 2004 tarihinde Maden Mühendisleri Odası lokalinde, saat 14.00'de toplanacak.

İçerideki sayfalarda sunduğumuz çalışma raporu ifadesini bulan iki yıllık çalışma döneminin genel bir muhasebesinin yapılacağı Kurucular Kurulu'nda, vakfımızın gelecek döneme ilişkin politikaları şekillendirilecek. Kurucular Kurulu'nda ayrıca Mütevelli Heyeti de 1/3 oranında yenilenecek.

Üyelerimizi, Kurucular Kurulu'na aktif bir biçimde katılarak "Zonguldak'ın aydınlık yüzü"nü temsil eden vakfımızı, birlikte şekillendirmeye çağırıyoruz.

Zonguldak sevdasını şiirselleştiren sevgili öğretmenimiz Behçet Kalaycı'yı Zonguldaklılarla buluşturuyoruz.

27 Kasım 2004 tarihinde gerçekleştireceğimiz "Behçet Kalaycı'ya Saygı" etkinliğine tüm üyelerimizi davet ediyoruz.

Kurucular Kurulumuzu gündemi şöyle:

1. Açılış ve yoklama
2. Divan Kurulu'nun oluşturulması
3. Saygı duruşu
4. Mütevelli Heyet Başkanı'nın ve Yönetim Kurulu Başkanı'nın konuşmaları
5. Konukların konuşması
6. Yönetim Kurulu çalışma ve hesap raporları ile Denetleme Kurulu raporlarının okunması
7. Raporların görüşülmesi
8. Kurulların aklanması
9. "Vakıf Kurucular Kurulu Üyeliği" başvurularının görüşülmesi
10. Mütevelli Heyeti'nce hazırlanan üye güncelleme raporunun görüşülmesi ve karara bağlanması
11. Önümüzdeki çalışma dönemine ait olarak giriş ve üye ödenti miktarlarının belirlenmesi.
12. Dilek ve temenniler
13. Seçimler
 - a. Mütevelli Heyeti (1/3) yenileme seçimi (7 Kişi)
 - b. Denetleme Kurulu Seçimi (3 Asil, 3 Yedek)
14. Sonuçların açıklanması ve kapanış

İÇİNDEKİLER

Sayfa 3	: Portre : İ. Behçet KALAYCI
Sayfa 4	: Şiir Hayattır
Sayfa 5	: Zonguldak - Turgay FİŞEKÇİ
Sayfa 6-7	: Çalışma Raporu
Sayfa 8	: S. Büke Yarışması Ödül Töreni
Sayfa 9	: 7. Karaelmas Festivali - S. ÜNLÜ
Sayfa 10-11	: Çete - M. F. PÜRSELİM

Merhaba;

Elinizdeki bültenle birlikte, bir çalışma dönemi de sona eriyor.

23 Ekimde gerçekleştireceğimiz 6. Kurucular Kurulu Toplantısı ile yeni bir döneme merhaba diyecek ZOKEV.

Orta sayfamızdaki çalışma raporundan da anlayabileceğiniz gibi, bir çok alanda yoğun bir çalışmayla geçti iki yıl. Yalnızca ana başlıkları alt alta yazdığınız zaman bile bir dolu çalışma çıkıyor ortaya. Yarışmalar, söyleşiler, yayınlar, kurslar, sosyal - eğitsel etkinlikler. Hayatın bir çok alanında, gücü yettiğinde yerini almış yani.

Övünerek söyleyebiliriz ki bugün artık vakfımız, Zonguldak'ın en önemli kültür kurumudur. Yerel bir kurum olmasına karşın, saygınlığı Zonguldak'la sınırlı değildir yalnızca. Önüne koyduğu çalışmaları yürütmedeki kararlılığı ve başarısı, Türkiye'nin dört bir yanında, aralarında ülkemizin önde gelen aydınlarının da bulunduğu, bir çok ZOKEV dostunun ortaya çıkmasını sağladı. Ulusal basında, kültür - sanat dergilerinde "ZOKEV örnek bir vakıf" olarak tanıtıldı.

Çalışma anlayışı, örgütsel yapısı, bileşenleri, olanakları ve ilişki ağıyla vakfımız, yalnızca bir kültür kurumu değil, aynı zamanda kentimizin en önemli sivil toplum örgütlerinden biridir de.

Bu durum yükünü daha da artırıyor ZOKEV'in. Gerek ülkemizin, gerekse kentimizin yeniden yapılandığı, başka bir mecraya doğru aktığı şu günlerde, aktivitesini daha da artırmayı zorunlu kılıyor. Hala coşkuyla anımsadığımız kuruluş gerekçelerimiz de bunu gerektiriyor zaten. 6. Olağan Kurucular Kurulumuzun bu doğrultuda kararlar alarak, buna uygun bir yapılanmayı oluşturmasını bekliyoruz.

★ ★ ★

Hummalı biçimde hazırlıklarını sürdürdüğümüz bir çalışma var önümüzde. Kasım ayı içinde, "Gene derki şair / Ne varsa belleklerde anıya dair / Tüm Zonguldak üstünedir, / Zonguldak bir anılar kentidir" diyen sevgili öğretmenimiz Behçet Kalaycı ile buluşturacağız Zonguldaklıları. "Behçet Kalaycı'ya Saygı Gecesi" ile, Zonguldak sevdasını şiirselleştiren ozana gönül borcunu ödeyeceğiz kent halkı adına. Bu çalışmaya, yalnızca üyelerimizin değil, tüm kent halkının yakın ilgi göstereceğini umuyoruz.

Bir sonraki sayıda buluşmak umuduyla...

Sevgi ve dostlukla...

Yarım aylı gecesine bir Urfa türküsü
Elerken yoğun bir üzüncü
Türküsüz kent olmanın acısını duyarak
Gecelerde kahrolur Zonguldak.

Bir yaradır kanar yüz yıldan eskil
Uzun Mehmet çarımhta İsa gibidir.
Bir ikilemdir sevgiden anıt, kinden uzak
Gururla utancı birlikte yaşar Zonguldak.

Soluyan iri kömürler gibi çıkarak dışarı
Bir başka dünyadan gelmişçesine
Yüzleri gecelerce kara, içleri apak
Has oğullar veren bir kovandır Zonguldak.

Nice koçyiğidini salarak
Eksi'li karanlıklara günde üç kez
Hades'ten mi ferman olunmuştur bilinmez
Koç değil hala oğul kurban eder Zonguldak.

Bir Kozlu çatanası vardı, battı
Kaptanı Hopalı Mustafa Kaptan'dı...
Ortakapuz anıları artık ne kadar uzak
Sularında o eski tat kalmamış Zonguldak.

Bir sihirli tastaki sudur artık liman
Baktıkça görürsünüz sevgili ölüleri
Bulunmaz hazdır onlarla yaşamak
Anılar kentidir artık Zonguldak.

Rüştü, Muzaffer, Necatigil şair dostlar
Uzak baharların solgun gülleri
Kolay değil yaşamak "balkaya saatleri"ni anarak
Seni zehirli bir çiçek gibi kokluyorum Zonguldak.

Behçet KALAYCI
(Türküsüz Kent)

ZOKEV Adına Sahibi : Prof. Dr. Vedat DİDARI
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Sabahattin KABAKÇI
Dizgi/Mizampaj ve Yönetim : ZOKEV
Adres : Papila İşhanı Kat: 2No.: 6
Soğuksu / Zonguldak
Tel.: (0.372) 253 74 59 (12:30/18.00 saatleri arası)
BASKI : SEFA MATBAASI
Tel.: (0.372) 251 33 63 - Fax : 252 47 50 ZONGULDAK
e-mail : zokev@ttnet.net.tr
Web : zokev.cjb.net
İmzalı yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

İ. Behçet KALAYCI

Eğitimci, şair, yazar. 1922 yılında babası İstinaf Mahkemesi Reisi Hasan Hilmi Bey'in görevli bulunduğu Urfa'da doğdu. İlkokulu Devrek ve Çaycuma'da, ortaokulu Zonguldak'ta okudu. Zonguldak ve Kastamonu'daki lise öğrenimi sırasında 10. sınıfta iken, sınavla Adana Öğretmen Okulu'na geçti. Yenice'de (1944-1945) bir yıl ilkokul öğretmenliği yaptıktan sonra, sınavlarını kazanarak girdiği Gazi Eğitim Enstitüsü'nün Beden Eğitimi Bölümü'nü bitirdi. Zonguldak Maden Teknik Okulu, Zonguldak Ticaret Lisesi, Çaycuma Ortaokulu'nda öğretmenlik yaptı. Zonguldak'ta Ticaret Lisesi Müdürlüğü görevindeyken, Isparta'ya aynı görevle atandı. Burada bir süre Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüğü görevinde de bulundu. Samsun ve Çankırı'da da Ticaret Lisesi Müdürlüğü yaptıktan sonra Zonguldak'a aynı görevine döndü. Bir dönem politikaya atıldı ve milletvekili adaylığı için görevinden ayrıldı. Ankara'da Akşam Ticaret Lisesi'nde tekrar öğretmenliğe başladı. Bu süreçte Gazi Eğitim Enstitüsü'nde girdiği sınavla branş değiştirerek Türkçe-Edebiyat öğretmeni oldu ve kendi isteğiyle atandığı Zonguldak Merkez Ortaokulu Türkçe öğretmenliğinden 1982 yılında emekli oldu. Çaycuma'da oturan Kalaycı, çocuklarının görevleri nedeniyle Ankara ve İstanbul üçgeninde yaşamını sürdürmektedir.

Behçet Kalaycı, sanat-edebiyat çalışmalarına lise yıllarında başladı. Zonguldak'ta Behzat Baruoğlu ile "Yükseliş" (ilk sayı 29 Ekim 1950), Samsun'da öğrencileri ile "Uyanış" dergilerini çıkardı. Şiir, öykü ve deneme yazıları "Bucak, Yükseliş, Uyanış, Meşale, Demet, İmbat, Anadolu Ekini, Kıyı, Zonguldak" dergilerinde yayımlandı.

Yurdun değişik yerlerinde çalışan Kalaycı'nın yaşamında Zonguldak önemli bir yer tutar. Lise öğrenciliği yıllarında bir süre kömür işletmesinde çalışır, çok ağır koşullarda kömür üretimi yapan madencilerin yaşamlarına tanık olur. Aynı yıllarda Muzaffer Tayip Uslu ve Rüştü Onur'la bir yıl birlikte okur, Ahmet Naim ve Mehmet Seyda ile yazınsal birliklikleri olur.

Eserleri: Anılar Geçidi (Anı - Anlatı, Isparta-1962), Türküsüz Kent (Şiir, 1983-Ankara) Kıvrıcık - Genç Bir Madencinin Öyküsü (Roman, Ankara-1992)

Behçet Kalaycı, ilk kitabı "Anılar Geçidi"ni kırk yaşında iken yayımlar. Ancak, anılar daha eskidir. Yazar, çocukluk ve gençlik anılarından yola çıkarak, yaşanmış aşkları, gezi izlenimlerini, yurt geneline yayılan gözlemlerini, yurtsever duygularla belirttiği düşünce ve özlemlerini, görevi nedeniyle bulunduğu yerleri güçlü kalemle daha bir güzelleştirdiği doğa betimlemeleriyle iç içe anlatır. Bu kitapta, özgün bir biçim denemesiyle, ilk kez Nurullah Ataç'ın uyguladığı " ve " bağlacını hiç kullanmaz. Yalın, akıcı bir dil, insanı hemen sarıveren etkili bir anlatım, imbikten süzülmüş anılar... Bir solukta

FOTOGRAF: Mustafa EYRİBOYUN

okunuveren, yazarın anılarında yer eden Zonguldak insanının yaşam biçimi, gelenek ve göreneklerini de sergileyen bir ilk kitaptır "Anılar Geçidi".

Türküsüz Kent; Karaelmas diyarında ciğerlerinde kömür tozları taşıyan, ozanın yaşamlarına gençlik yıllarından beri tanık olduğu, "yüzleri gecelerce kara, içleri apak" diye nitelediği, ölümü umursamayan yiğit maden işçilerinin ve her biri yurdun değişik bir köşesinden gelerek Zonguldak'ta bir "güldeste" oluşturmuş, sıcakkanlı, hoşgörülü insanların şiirsel öyküleridir. "**Kömür ocaklarının adsız şehitlerine adanan**" kitaptaki şiirlere ad verilmemiş, Romen rakamlarıyla numaralandırılmış yalnızca. Kentin anılarda iz bırakan tipleri, duru, yalın, temiz bir dille, duygu ve birikim yoğunluğu içinde, akıcı ve etkili bir anlatımla dile getirilir. Son yıllarda bir çirkinleşme süreci yaşayan kentin yamaçlarında can çekişen yeşilin, kirlenen denizin, bir estetin yüreğinde açtığı onulmaz acıyı anlatan şiirler, doğa ve insan sevgisinin bir sevgi prizmasından yansıyan görüntüleridir.

Kıvrıcık (Genç Bir Madencinin Öyküsü): Yazar, çocuk denecek yaşlarda kömür ocaklarında çalışmış, kömürü ekmeğine katık eden insanları yakından tanımıştır. Kömür Havzası'nın devletleştirilmesinden önceki dönemden bir kesiti ele alan roman, o zamanki ilkel çalışma koşullarını gerçek gözlemlere dayanarak yansıtır. Aynı on beş gününü kömür ocaklarında, on beş gününü de köyünde geçiren bu yarı maden işçisi, yarı rençper olan köylülerin, iki ayrı mekanda geçen yaşamlarını çarpıcı bir biçimde verir. Roman, işçilerin tevekkül içindeki davranışlarını, töresel ve geleneksel yaşamlarını, işçi-yönetici, işçi-esnaf ilişkilerini, boynu bükük işçilerin iki kesim önündeki ezilmişliğini, çaresizliğini, batıl inanışlarını, düğünlerini, bayramlarını, kişileri, olayları ve mekanları çok başarılı ve canlı doğa betimlemeleri ile iç içe vererek, sürükleyici şiirsel bir anlatımla, akıcı, temiz bir dille yansıtır. Kıvrıcık romanı, 1940 öncesi dönemin Çaycuma ve Zonguldak'ın yanısıra, yörenin geçmişine ve kültürel yapısına da ışık tutan bir nitelik gösterir.

(Yaşam öyküsünü derleyen H. KALYONCU'ya teşekkür ederiz.)

ŞİİR HAYATTIR...

Vakfımızın, Zonguldak Karaelmas-2004 Karadeniz Uluslararası 7. Kültür ve Sanat Festivali kapsamında yaptığı etkinliklerden biri de şair Egemen Berköz ile Turgay Fişekçi'nin konuşmacı olarak katıldıkları "Şiir ve Hayat" başlıklı söyleşiydi. 25 Haziran 2004 tarihinde gerçekleşen söyleşi şiir severler tarafından ilgi ile izlendi.

İlk sözü alan Egemen Berköz, yaşamında önemli bir yer tuttuğunu söylediği Zonguldak imgesi üzerine düşüncelerini açıkladı. Ereğli'de doğduğunu söyleyen sanatçı, "Edebiyatla ilgili ilk denemelerimi Zonguldak'ta yaptım. İlk yazım Zonguldak'ta yayınlandı. Bir çocuk dergisinde yayımlanan bir öyküydü bu. Bana ilk telif ücretimi de o kazandırdı. Çocukluğumda Zonguldak bu kadar gelişmemişti. M. Çelikel Lisesi'nden Kozlu'ya kadar her yer yemyeşildi. Şiirime hep bu izler yansdı" dedi. Şiirinin hayatının yansıması olduğunu belirten sanatçı daha sonra, "Şiire ilk başladığım zamanlar daha soyut şeyler yazıyordum. Yaşanmışlıklar arttıkça daha somut şeylere yöneliyor insan. Ben bunu diğer şair ve yazarlarda da gözleyebiliyorum" dedi. "Bir şairi en iyi anlatan şiirleridir herhalde. Şiirimin üzerine söz söylemek bana düşmez. Onu ancak başkaları değerlendirebilir" dedikten sonra, salonda bulunanlara şiirlerinden örnekler sundu.

Daha sonra söz alan Turgay Fişekçi söyleşinin başlığı olan şiir ve hayatın iç içe geçmiş kavramlar olduğuna işaret ettikten sonra, "Bugünkü şiire bakınca şiirin gerçekte bir ilgisi var mı sorusunu sormak gerekiyor. Anlamadığımız bir şiir bu soruyu sorduruyor bize. Önce neden şiir ortaya çıkmış onu konuşmalıyız. İnsanlar sözle anlatamadığı şeyleri söz dışı eylemlerle anlatmaya çalışmışlar; dans, müzik resim gibi sanatlar böylece ortaya çıkmış. Şiir de böyle bir eylem. Sözle anlatılmayanı şiir denilen metinlerle, sözcük öbekleriyle anlatmışız. Her insan yaşadıklarını anlatır belki, ama şairler yaşadıklarını başkalarına benzemeyen bir özgünlükte anlatırlar" dedi.

Kendi şiir serüvenine de değinen Fişekçi, "Zonguldak'a ilk kez geliyorum. Eşsiz bir doğa büyüledi beni. Doğa insanın şiir – yaratı duygusunu kamçılayan birşey. Ben Balıkesir doğumluyum. Doğa orada daha başka güzellikler sunuyordu çocukluğumda. Şiirlerimdeki doğa sevgisi oradan gelmektedir. Ortaokul, lise yıllarımda edebiyat hocalarım oldu. Daha sonra Dağlarca ve Necatigil'den esinlenerek şiirler yazmaya başladım. Giderek

başka temalar şiirime girdi. Düşündükçe insanlar arasındaki sınırların ne kadar anlamsız olduğuna karar verdim. Dünyada insanların barış içinde yan yana yaşamaları mümkünken, sermayenin büyük bir arsızlıkla dünyayı bu kadar kirletilmesine şiirlerimde bolca yer verdim" dedi.

"Zonguldak Türkiye'nin belki en çok defne yetişen bölgesi. Cumhuriyet'teki yazılarının başlığı da 'Defne Gölgesi'. Böylesi bir tercih yapmanızın altında yatan nedir" şeklinde salondan sorulan bir soruyu, "Defne Gölgesi, şiirlerimden birinde geçen bir dize aslında. Defne antik çağlardan bu yana barışın, özgürlüğün simgesi olmuş bir ağaç. Bunun gölgesi de olsa olsa barışın ve özgürlüğün gölgesi olur, bende insanlarla orada buluşurum diye düşündüm ve köşemin adını 'Defne Gölgesi' koydum" şeklinde yanıtladı.

Turgay Fişekçi'nin de şiirlerinden örnekler sunduğu söyleşide, salonda bulunan izleyicilerle birlikte en çok tartışılan konu özellikle 80'li yıllarda ortaya çıkan, imge olarak birbirini tamamlamayan, okunduğunda insanı düşündürtmeyen şiirler oldu. Bu şiirin yaşamla bağı sorgulandı. Sanatla toplumsal hayatın, toplumların kabarma döneminin ciddi ilişki içinde olduğunu vurgulayan sanatçılar, "Kendine güvenen, bilinçli, aydınlanma yolundaki bir toplum kendi şiirini üretiyor. 1930'lu yıllarda çok önemli şairler yetiştirdi Türkiye. Dünyada başka bir örneği görülmedik biçimde Orhan Veli, Melih Cevdet Anday, Oktay Rıfat, Behçet Necatigil, Ahmet Arif gibi bir birine benzemeyen, dünyayı farklı algılayan şairler o yıllarda çıktı ortaya. Toplum umut doluydu. Yarınlar umutla yönelmişti o yıllarda. Günümüzün şiiri kötü. Peki toplum iyi mi sizce?" dediler.

ZONGULDAK

TURGAY FİŞEKÇİ

Geçen hafta sonu, "7. Karaelmas Kültür ve Sanat Festivali"nde bir şiir söyleşisine katılmak için Egemen Berköz'le birlikte Zonguldak'taydık.

Daha önce Ereğli'ye kadar gitmiştim. Ötesini ilk kez gördüm. Kömür madenleriyle tanınan Zonguldak, her şeyden önce bir doğa mucizesi. Denizden gelen esintilerle defne ağaçlarından yayılan kokuların birbirine karıştığı görkemli ormanlarla kaplı yemyeşil bir doğa. 19. yüzyılın başlarında, henüz kömür madenlerinin varlığı bilinmezken bugünkü Zonguldak'ın yerinde, Üzülmüş deresinin ağzında, saz ve kamışlardan yapılmış kulübele-
rin olduğu küçük bir balıkçı köyü varmış.

1848'de taşkömürü üretiminin başlamasıyla yörenin de yazgısı değişip hızlı bir nüfus artışı ve kentleşme başlamış. Osmanlı döneminde yabancı şirketlerle işletilen madenler, Cumhuriyet döneminde devletleştirilmiş. Yabancı şirketlerin kendi personeli için yaptırdığı bahçeli güzel konutlar kentin Fener mahallesinde, bugün de lojman olarak kullanılıyor. Kimileri de özel-
leştirme kapsamında varlıklı kişilere satılmış. Satılan evler geçirdikleri yenileme işlemleriyle hemen ötekilerden ayrılıyor.

Zonguldak kömürü, yüksek niteliğiyle sanayinin gereksinim duyduğu enerjiyi sağlayabiliyor. Bu nedenle Ereğli Demir Çelik ve Karabük Demir Çelik Fabrikaları hemen yakınlarına kurulmuştur.

Bugün yalnızca kömür madenlerinde, yerin yüzlerce metre altında elli bine yakın emekçi çalışmaktadır.

Zonguldak, büyük maden ve sanayi kuruluşlarına sahip olmasının sonucu ülkemizin işçi hareketleri tarihinde de ön sırayı tutar. 1908'den günümüze bu mücadele neredeyse hiç kesilmeden sürmüştür. 1990'da 45 bin işçinin hakları için Zonguldak'tan Ankara'ya yürü-
meleri belleklerde tazeliğini korumaktadır.

Günümüz dünyası enerji kaynaklarının paylaşımı nedeniyle birbirine girmişken Zonguldak'ın bu küresel gelişmelerden etkilenmemesi doğal ki olanaksız. 1990'larla birlikte doğal gazın yaygınlaşması, Güney Afrika'nın bütün dünyaya kömürü yarı fiyatına satmaya başlaması Zonguldak'ın önemini azaltır gibi oldu. Aynı yıllarda Almanya Ruhr Bölgesi'ndeki, Fransa da Lille'deki kömür

madenlerini ekonomik olmadıkları için kapattı. Yerine daha ucuz öteki enerji kaynaklarını koyabildiler.

Bizde ise petrol ve doğalgazın tümüyle dışarıdan alınması, bu alım anlaşmalarının da sık sık kamuoyu gündemine yansıdığı gibi yüksek fiyatlarla yapılmış olması işleri karıştırıyor. Ereğli Demir Çelik Fabrikaları, küresel ticarete kendini uydurarak başarılı ve kârlı bir kuruluş olmayı günümüzde de sürdürüyor. Buna karşın Zonguldak kömür madenlerinin geleceği belirsiz. Kârlı bulunmayan kömür madenleri dünya enerji kaynaklarının giderek azalması ve giderek pahalılaşması karşısında yeniden önem kazanma yoluna girmiş görünüyor. Yeni yatırımlarla bu ulusal kaynağımız umalım ülkemiz ekonomisinin ateşleyici güçlerinden biri olmayı sürdürsün.

Madenlerde çalışmak, yeryüzünün en zor işlerinden biridir. Maden işçilerinin yaşam süreleri ortalama insan ömrünün epey altındadır. Yıllar boyu solunan kömür tozları akciğerlerde onarılmaz yıkımlar oluşturur.

Zonguldak Kültür ve Eğitim Vakfı (ZOEK), kentin kültür hayatına önemli katkılar yapıyor. "Şiir ve Hayat" konulu söyleşimize katılanlarda gözlediğim bilinç yüksekliği, şiire gösterilen ilgi içimi umut duygularıyla doldurdu.

ZOEK'in Zonguldak kentinin simge şairleri olmuş ve her ikisi de sanki kent insanının kısa yaşamını simgelercesine yirmili yaşlarının başlarında bu dünyadan göçmüş Muzaffer

Tayyip Uslu, Rüştü Onur ve

edebiyatımızda ilk kez Zonguldak maden işçilerinin yaşamlarını öyküleştiren Ahmet Naim'in (1904-1967) anılarını yaşatmak için düzenledikleri etkinlikler ve yayınlar da birer değerlilik örneği.

Zonguldak, kendimi bildim bileli yalnızca madenleriyle anılır. Oysa Ereğli ile Zonguldak arasında yol alırken kendimi İsviçre Alpleri'nin güzellikleri içinde buldum. Mavi gök, yemyeşil tepeler, alabildiğine uzanan ıssız kumsallar bulunmaz dinginlik ülkesinde olduğumu söylüyordu bana.

Her yöresi birbirinden ilginç, güzel, değerli yurdum! Çalışkan, sabırlı, fedakar insanlarınla hak ettiğin bütün güzellikler kendi toprağında seni bekliyor.

Cumhuriyet Gazetesi
(30 Haziran 2004)

Zonguldak Kültür ve Eğitim Vakfı

6. Olağan Kurucular Kurulu'na Sunulacak Olan Çalışma Raporu

1. Yarışmalar:

a-) Mehmet Seyda Roman Eleştirisi Yarışması:

Vakfımızın geleneksel olarak her yıl "alanında ürün vermiş Zonguldaklı bir sanatçı" adına düzenlediği yarışmaların dördüncüsü yazar Mehmet Seyda anısına "roman eleştirisi" dalında yapıldı. Seçici Kurulu'nda Feridun Andaç, Hamit Kalyoncu, Özcan Karabulut ve Hasan Öztoprak'ın yer aldığı yarışmaya gelen eserler arasında birinciliği Tamer Küçük İnci Aral'ın "Yeni Yalan Zamanlar" adlı romanını eleştirdiği ürünü ile alırken, mansiyon ödüllü ise Peride Celal'in "Deli Aşk" adlı romanının eleştirisi ile yarışmaya katılan Kemal Gündüzalp'in oldu.

b-) Savaş Büke Gülmece Öyküsü Yarışması:

2004 yılındaki yarışmamız ise Savaş Büke anısına "gülmece öyküsü" dalında gerçekleştirilmiştir. Türk gülmece öykücülüğünün doruklarındaki ismi Muzaffer İzgü'nün önerisiyle gerçekleşen yarışmanın seçici kurulunda; Muzaffer İzgü, Aydın Engin, Cihan Demirci, Savaş Ünlü ve Kürşat Coşgun yer almıştır. 30 yazarın, toplam 63 öykü ile katıldığı yarışmada, büyük ödülü Mehmet Fırat Pirselim "Çete" adlı öyküsüyle kazanırken, Toprak Işık "Köy Minibüsü" adlı öyküsü ile mansiyon kazanmıştır. Bülent Karakaş da "Sabaha Karşı Gelen" adlı öyküsü ile jüri özel ödülüne değer bulunmuştur.

2.) Karaelmas Uluslararası Zonguldak Kültür ve Sanat Festivali Etkinlikleri:

a. -) 2003 Yılı Etkinlikleri:

Vakfımızın, Karaelmas Uluslararası Zonguldak Kültür ve Sanat Festivali kapsamında yaptığı etkinlikler dönem içindeki toplu çalışmalarından birini oluşturmaktadır. Bu kapsamda gerçekleşen etkinlikler şunlardır:

a.1)- "Mehmet Seyda Roman Eleştirisi Ödülü ve Mehmet Seyda Anma Etkinliği", Seçici kurul üyelerinin ve ödül alan yazarların katılımıyla. Tarih: 21 Haziran 2003

a.2)- "Şair Nevzat Çelik söyleşi" Tarih: 20 Haziran 2003

a.3)- "Ölümünün 10. yılında Rıfat Ilgaz Anma Etkinliği" Konuşmacılar: Aydın Ilgaz ve Utku Eri-

şik. Tarih: 22 Haziran 2003

b-) 2004 Yılı Etkinlikleri:

b.1)- Birol Üzmez Fotoğraf Sergisi: "Zeytine Yolculuk"

b.2)- Söyleşi: "İki Siyah İki Kara." Konuşmacı: Birol Üzmez

b.3)- Söyleşi: "Şiir ve Hayat." Katılımcılar: Egemen Berköz – Turgay Fişekçi

b.4)- Savaş Büke Gülmece Öyküsü Ödül Töreni ve Savaş Büke Anma Toplantısı. Katılımcılar: Yarışma Seçici Kurul Üyeleri ve Ödül Kazanan Yazarlar

b.5)- Slayt Gösterileri. Yer: Kordonboyu. Katılımcılar: Birol Üzmez, Halil Yavuz Kaya, Muzaffer Sütüoğlu, Cengizhan Günesen. Sinevizyon Gösterimi: "Müziği ve Fotoğraflarıyla Dünden Bugüne Zonguldak." Sunan: Ekrem Murat Zaman, Muhammet Aslanboğa

3. Yayınlar:

Bu çalışma dönemi içinde ZOKEV Bülteni düzenli olarak çıkarılarak, üyelerimiz ve ZOKEV dostları çalışmalarımız konusunda bilgilendirilmiştir. Dönem içinde "Burhan Solukçu Karikatür Yarışması"na katılan yapıtlardan oluşan "Burhan Solukçu'ya Armağan" adlı karikatür albümü yayımlandı. Mehmet Seyda Roman Eleştirisi Yarışması'nın sonuçlarından oluşan "Mehmet Seyda'ya Armağan" başlıklı kitap ise yayımlanma aşamasına gelmiş bulunmaktadır.

4. Söyleşiler:

a-) "Köy Enstitüleri ve Eğitim Politikalarına Genel Bir Bakış." Konuşmacı: Zeki Sarıhan (Ulusal Eğitim Derneği Başkanı) 19 Nisan 2003

b-) "2 Temmuz'da Sivas'ta" başlıklı anma toplantısı. Konuşmacı: Orhan Alkaya (Şair, Tiyatro Yönetmeni). 2 Temmuz 2003 (Zonguldak Demokrasi Platformu ile ortaklaşa)

c-) "Türk Gülmececi Üzerine." Konuşmacı: Muzaffer İzgü (Gülmece Yazarı). 11 – 14 Kasım 2003 (Kozlu, Kilimli ve Merkez İlçedeki ilköğretim okullarının katılımıyla).

d-) "Türkiye'de Eğitim ve Üniversiteler." Konuşmacı: Prof. Dr. İzzettin Önder. 29 Nisan 2004.

5- Sergiler :

a-) "Emek Kenti Zonguldak 2" Fotoğraf Sergisi (Karaelmas Uluslararası Zonguldak Kültür ve Sanat Festivali etkinlikleri kapsamında).

b-) "Zonguldaklı Yazarlar, Zonguldak'ı Yazanlar Kitap Kapakları Sergisi" (Devrek Baston Festivali Etkinlikleri çerçevesinde).

c-) "Doğumunun 75, Ölümünün 25. Yıldönümünün Burhan Solukçu'ya Armağan Karikatür Sergisi".

d-) "Zeytine Yolculuk" Birol Üzmez Fotoğraf Sergisi (Karaelmas Uluslararası Zonguldak Kültür ve Sanat Festivali etkinlikleri kapsamında).

5. Zonguldak 4. Sanat Günleri Etkinlikleri:

4. Zonguldak Sanat Günleri, "Kültürel Kirlenmeye Karşı" başlığı altında, 11 – 18 Ekim 2003 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Başlıklarıyla etkinlikler şunlar:

5.1: Söyleşiler:

5.1.1 : Kültürel Kirlenmeye Karşı Söyleşiler:

a-) "Kültürel Kirlenme ve Eğitim." Konuşmacı: Prof. Server Tanilli.

b-) "Edebiyatta ve Sanatta Kültürel Kirlenme." Sunan: Selma Ağabeyoğlu, Bağlamasıyla Eşlik Eden: Sait Zaim.

c-) "Kültürel Kirlenme ve Dil." Konuşmacı: Sevgi Özel (Dil Derneği Başkanı).

d-) "Kültürde Kirlenme." Sunan: Sadık Albayrak (Gazeteci – Yazar).

5.1.2: Yerel Tarih Söyleşileri:

a-) "Gazeteci Gözüyle Zonguldak." Konuşmacı: Saffet Can (Gazeteci – Yazar).

b-) "Maden İşçilerinin Sendikal Mücadele Tarihinde Bir Gezinti." Konuşmacı: Çetin Alpdündar (Emekli Maden İşçisi).

c-) "Zonguldak Maden Havzası Tarihinden Bir Kesit." Konuşmacı: Ekrem Murat Zaman (Maden Mühendisi – Araştırmacı, Yazar).

d-) "İ(le)tişme Çağı – Dijital Canlılık." Konuşmacı: Mustafa Eyriboyun (K.Ü. Makine Müh. Bölümü).

5.1.3 : Gösteriler, Sergiler, Atelye Çalışmaları:

a-) Belgesel Film Gösterimi: ("Kültürler", "ve Yaratıcıları" ana başlığı altında.) Belgesel Sinemacılar Birliği işbirliğiyle.

b-) Fotoğraf Sergileri: Ahmet Tokyay – "Zonguldak Fotoğrafları", Nadir Özsoy "Doğa Fotoğrafları".

c-) Resim Sergisi: Banu Kurmalı.

d-) Slayt Gösterisi: Raif Karapekmez "Evi ve İnsanlarıyla Taraklı".

e-) Tiyatro Arın Gösterileri: "Sen Gara Değilsin" ve "Üç Sesli Üzüncü".

f-) Atelye Çalışmaları: Sabahattin Keser (Ağaç Yontu), Mehmet İrtegüv (Rölyef), Ayla Çetinkaya (Resim).

g-) Şiir Resitali. Sunan: Prof. Server Tanilli "Nazım Hikmet Şiirleri".

6- Kurslar:

Etkinliklerimiz içerisinde giderek ağırlık kazanmasını istediğimiz kursları daha düzenli hale getirebilmek için vakıf büromuzu aynı katta başka odalara taşıdık. Atölye biçiminde düzenlediğimiz salonda bu çalışma dönemi içinde gerçekleştirilen kurslarımız şunlardır:

a-) Temel Fotoğrafçılık Kursu

b-) ZOKEV Türk Sanat Müziği Kursu

c-) Karikatür kursu

d-) Ahşap Yontu Kursu

e-) Resim Kursu

f-) Ahşap Boyama Kursu

g-) Satranç Kursu

7. Sosyal Etkinlikler:

23 Nisan Kutlama Etkinliği – Çaycuma Nebioğlu Beldesi.

8. Eğitim Çalışmaları:

a-) Lisans eğitimi gören 13 öğrenciye burs.

b-) Süreç Dershanesi işbirliği ile ÖSS ve LGS hazırlık kursu indirimli dershane hizmeti.

Birol ÜZMEZ'le yıllar sonra

Fotoğrafçı Birol ÜZMEZ, ZOKEV'in konduğu olarak yıllar sonra doğup büyüdüğü kentteydi. "Zeytine Yolculuk" başlıklı fotoğraf sergisi açan Üzmez, "İki Kara, İki Siyah" başlıklı söyleşiyle de hemşehrileriyle buluştu. Dostlarıyla özlem gideren sanatçı yeni dostlar edinerek kentimizden ayrıldı.

Savaş Büke Gülmece Öyküsü Yarışması Ödül Törenini Gerçekleştirdik

Vakfımızca yürütülen Savaş Büke Gülmece Öyküsü Yarışması ödül töreni Zonguldak Karaelmas-2004 Karadeniz Uluslararası 7. Kültür ve Sanat Festivali etkinlikleri kapsamında, 26 Haziran 2004 Cumartesi günü, Maden Mühendisleri Odası Lokali'nde yapıldı. Yönetim Kurulu üyemiz Kürşat

Yarışmanın birincisi M. Fırat Pürselim ödülünü Yönetim Kurulu Başkanımız Prof. Dr. Vedat Didari'nin elinden aldı.

Coşgun'un bir sunuş konuşması yaptığı törene, ödül kazanan yazarlar Mehmet Fırat Pürselim, Toprak Işık ve Bülent Karakaş'ın yanı sıra seçici kurul üyesi Savaş Ünlü ile yazarın oğlu Noyan Büke ve şair – yazar M. Mahzun Doğan katıldı.

Yazar M. Mahzun Doğan, yaptığı konuşmada Savaş Büke'li anılarını anlattı salonda bulunanlara. Espirili bir dille bizzat yaşadığı bazı olaylardaki tanıklıklarıyla yazarın hazır cevap kişiliğine değindi. "Gazeteci olarak onunla röportaj yapmışım. 'Ben' demişti, 'mizah öyküsü yazmak istemiyorum, ama ne yazsam mizah öyküsü oluyor'. Türk halkının gülmece konusunda yaratıcı olduğunu düşünüyorum. O bu yaratıcılığı başarıyla edebiyata uygulamış bir yazardır. Onun her öyküsü ince bir zeka ürünüdür. Her öyküsünde ince zeka pırıltıları vardır. Bir söyleşimizde 'Doktora doktorluk nedir sormazlar', ama bana gülmece nedir diye soruyorlar. Gülmece çekirge salgınına uğramış bir tarlada bir çiçeği kurtarmaktır. Çevremizde o kadar çok böcek var ki, işimiz o kadar zor' demişti."

Doğan sözlerini "Fazla mal göz çıkarmaz. Elimde öykü gibi bir malım olsun" derdi. Türkiye'nin elinde Savaş Büke gibi bir yazarın öyküleri var, ama biz değerini bilmiyoruz" diyerek tamamladı.

"Savaş Büke'yi 70'li yıllarda Gırgır'da yayınlanan öykülerinin satırları arasında tanıdım ilkin. Bizi onunla Nasrettin Hoca tanıştırdı. Onunla birlikte Nasrettin Hoca ödülünü kazandık. Çağlar sonra Hoca görevinin başındaydı yine" diyerek sözlerine başlayan Savaş Büke Gülmece Öyküsü Yarışması Seçici Kurul Üyesi Savaş Ünlü konuşmasını, "Kırgındı. Öykülerini yayımlatacak yer bulamıyordu. Bir çok ürünü gün yüzüne çıkamadı o yüzden. Çok incelikli bir adamdı. Gittiği her yerden bize kart atardı" diyerek sürdürdü

Gülmece sanatı üzerindeki görüşlerini, "Mizah ezilenlerin silahıdır, acımasızlara karşıdır. Sonsuza dek alınan bir intikamdır mizah. Kimi zaman Hoca olur çıkar zalimlerin karşısına, kimi zaman Savaş Büke" biçiminde açıklayan Ünlü, konuşmasının son bölümünde ZOKEV'in çalışmalarına değindi. "Çok güzel, ülkeye örnek olacak bir çalışma yapılmış burada. Bugüne kadar altı değeriniz için çalışma yapmışsınız. Yaşayan değerler için de çalışma yapmalı ZOKEV. Burada bir kırgınlığımı da belirtmek isterim. Bu salonda daha çok insan beklerdim. Bana kalırsa bu tören stadyumda yapılmalıydı. Ama yine de emeği geçen herkese teşekkür ediyorum" diyerek sözlerini tamamladı.

Toprak Işık, Ahmet Öztürk, Prof. Dr. Vedat Didari, M. Mahzun Doğan, Savaş Ünlü, Noyan Büke, Kürşat Coşgun, Fırat Pürselim, Bülent Karakaş ödül töreninde.

7. KARA ELMAS (KÜLTÜR SANAT) FESTİVALİ

Taşkömürünün yazgısını değiştirdiği bir kentimiz Zonguldak. Karaelmas, Üzülmüş Deresi'nin ağzındaki küçük bir balıkçı köyünü bugünkü durumuna getirmiş. Mavi ve yeşilin kucaklaştığı Zonguldak'a yaşam veren kömür madeni. Kentte kaldığımız süre içerisinde, kömür dışında üretime dönük birşeye rastlamadım, tarım dışında. Batı Karadeniz'in sakin ve şirin kenti yedinci kez bir festivale ev sahipliği yaptı. Festival kapsamında gerçekleştirilen "Savaş Büke Öyküsü Yarışması" ödül töreni yapıldı.

7. Karaelmas Kültür ve Sanat Festivali'nde bol bol müzik vardı. Kültür etkinliklerini ZOKEV üstlenmişti. ZOKEV'in çabaları ve katkılarıyla Turgay Fişekçi, Egemen Berköz, M. Mahzun Doğan, Savaş Ünlü, Birol Üzmez Zonguldak'a davet edildi.

Cihan Demirci, Muzaffer İzgü, Aydın Engin değişik nedenlerle festivale katıldılar. Savaş Büke'nin 'Öykücülüğü Ve Anılar' konulu söyleşi Noyan Büke, M. Mahzun Doğan, Kürşat Coşgun'un katılımıyla gerçekleşti. Bir gece önceki Gülben Ergen konserinin yapıldığı alanda iğne atılsa yere düşmezdi. Sanat etkinlikleri ne zaman büyük alanlarda yapılacaktı? Hepimizin kafasına takılan soru buydu.

Söyleşiden sonra ödül töreni yapıldı. ZOKEV yarışmada ödül alanlara bir akşam yemeği verdi. Vakıf Başkanı Prof. Dr. Vedat Didari ve yönetim kurulu üyeleri yemeğe katıldılar. Gece mizah doluydu. Mahzun Doğan'ın R'li öyküleri, anıları, benim esprilerimle, Vedat beyin adam gibi kahkahalarıyla unutulmayacak bir gece yaşadık.

Savaş ÜNLÜ

ZOKEV ÖRNEK BİR VAKIF

Zonguldak Kültür ve Eğitim Vakfı (ZOKEV) bir avuç insan tarafından kurulmuş kültüre, eğitime hizmet veriyor. Vakfın Başkanı Prof. Dr. Vedat Didari. İkinci başkan maden işçisi Ahmet Öztürk. Sürekli koşturanlardan biri de Kültür Müdürlüğünde görevli Kürşat Coşgun. Zonguldak'ta kültür var, sanat var dedirtmek için uğraşıyorlar. Şimdiye dek Zonguldaklı altı sanat adamı anısına çeşitli yarışmalar açmışlar. Edebiyatımıza yeni isimler kazandırmışlar. Yarışmaya katılan eserleri kitaplaştırmışlar.

İkinci Başkan Ahmet Öztürk sanatla iç içe bir insan. Zonguldak'ta çıkan Halkın Sesi gazetesinde yazıyor.

"Bu kentte yaşayan, kültürel değerleri bulmak, tanımak, tanıtmak benim için önemli. Bu bize yetiyor. Çalışıyoruz, çabalıyoruz. Kültürün, sanatın hiçe sayılmaya çalışıldığı günümüzde akla ziyan işlerle uğraşıyoruz." diyor sevgili Ahmet Öztürk.

Kültür sanat dışında eğitime de destek veriyorlar. Öğrencilere burs veriyorlar. Değişik dallarda kurslar açıyorlar.

Ahmet Öztürk, festivallerin yozlaşmasını gazetesi-nin köşesinde çok güzel dile getirmiş: "Bir yanda medyatik illüzyonlarla parlatılmış cilalı imaj devrinin starları, diğer yanda fikir üreten, değer yaratan benim yıldızlarım. (Turgay Fişekçi, Egemen Berköz, Cihan Demirci, Muzaffer İzgü, Aydın Engin, M. Mahzun Doğan, Savaş Ünlü, Birol Üzmez.) Cilalı imaj devrinin starları sayıları on binlerle ifade edilebilecek Zonguldaklı'ya ulaşacak, eminim. Benim yıldızlarımsa sayıları yüzlerle ifade edilebilecek kişiye. Ben on binlerle değil, ancak yüzlerle ifade edilen insanlar arasında olmaktan daha mutlu olacağım inanırım. Ya siz?"

Kaçak Yayın Dergisi Ağustos 2004 Sayı : 16

Savaş Büke Gülmece Öyküsü Yarışması

(Büyük Ödül)

ÇETE

**Mehmet Fırat
Pürselim**

Çocukken, kışın okuduğumuz Enid Bloyton'ın kitaplarının etkisiyle, yaz tatiline girer girmez, ağaç altlarında, mahalle aralarında, bodrum köşelerinde çeteler kurardık. Etrafımızda olan gizli, esrarengiz olayları, cinayetleri, tarihi eser kaçakçılığını çözmek için kurulan bu çeteler bir süre sonra işsizlikten dağılırdı. Bunlar günümüzün anonim şirketlerine benzerdi. "MAHMUT Tekstil, Turizm, Otomotiv, İnşaat, Eğitim, Sağlık ve bilumum Her Şey Anonim Ortaklığı" ibarelerini taşıyan şirketler gibi ne iş olsa, ne macera olsa gözü kapalı atlanırdı.

Önce bir isim bulunurdu, dört kişiden oluşuyorsa gizli dörtler, beş kişiden oluşuyorsa esrarlı beşler, altı kişiden oluşuyorsa, afacan altılar denirdi. Ancak altı kişilik bir çetenin pek de gizli yanı kalmazdı; sekiz-on yaşlarında altı çocuğun her yere birlikte gittikleri, hiç ayrılmadıkları düşünüldüğünde, o bağırış çağırış arasında tabii ki çete de kutuplardaki bir deveden farksız olurdu.

Ardından hemen bir sığınak bulunur ve önemli bir ritüel olan sığınağa giriş protokolü hazırlanırdı, burada en dikkat edilecek şey şifre idi. Gizli sığınak bodrumda falan olursa mesele yoktu da, bazı fakir çeteler ağaç altlarını, sık çalılıkları kendilerine sığınak olarak seçtikleri zaman sorun çıkardı. Kapıya gelinir, kapı çalınacak ama kapı yok, zaten sığınak da gizli değil, her tarafı açık, el kol sallana sallana içeri girilmeye çalışılır. O zaman içerden hemen karşı konulurdu,

- Oğlum, parolayı söyle.

- Oğlum ben Fırat, tanımadın mı?

- Oğlum, babam dahi olsa tanımam! Parolayı söylemezsen giremezsin.

- Ya, babanın ne işi var gizli dörtler çetesinde, hem baban sığmaz buraya.

- Giremezsin kardeşim, kim bu ya????

Şeklinde devam eden muhabbet genellikle dışarıdaki parolayı unutan kişinin gücüyle orantılı olarak sona ererdi. Dışarıda kalan eleman güçlüyse,

- Ulan senin ananı avradımı, diyerek içeri girip, gizli dörtler çetesinin diğer üç elemanını pataklayıp, onları siktir edip kendine yeni çete kurmasıyla biterdi. Yok eleman çelimsizin tekiyse (benim gibi), bir süre sonra salya sümük ağlamaya başlamasıyla, çete reisinin,

- Ağlama lan, ağlama. Hadi, elma de de, gir içeri, demesiyle son bulurdu.

İsim bulunup, sığınak işi de hallettikten sonra, macera kısmına geçilirdi. İlk olarak eskiden

her mahallede olan, çıkan yangınlarla tek tek aramızdan ayrılan adları perili, cinli, hortlaklı köşke çıkmış ahşap evlerle araştırmalara başlanırdı. Evlerin kapıları genellikle eski bir zincir ve kilit marifetiyle kapatılmış olduğundan kırık pencerelerinden girilirdi. Tahtaları yanmış, duvarları yıkılmış, orasını burasını otların bürüdüğü eve girilmesiyle macera başlar, kitaplardaki cesur çocukların aksine, hemen tırsılıp, birbirine;

- Bak korkuyorsan çıkalım.

- Ben ne korkacam, ama sen kokuyorsan çıkalım, denirdi.

Kimse yiğitliğe bok sürdürmemek için korkutugunu söylemez, az sonra kesilecek kurbanlık koyunlar gibi melül melül evin içine doğru ilerlenirdi. Evlerde genelde hiçbir şey olmadığından, bir süre sonra birbirini korkutma faslına geçilirdi. Macera genellikle evin bir köşesinden çıkan bir farenin önünden geçmesiyle, gizli dörtlerin bir elemanının,

- Kaçın hortlak! Bağırmasını takip eden, camdan atlamalarla son bulurdu. Perili ev efsaneleri de böyle yürür giderdi.

- Oğlum, hortlağı gördün değil mi, az daha beni yakalıyordu!

- Oğlum, o hortlak değildi ki, biraz iri bir fareydi o kadar.

- Oğlum, sen neden kaçtın, o zaman?

- Oğlum, siz kaçtınız diye kaçtım.

O sırada çetenin lideri söze karışır,

- Ben de gördüm lan hortlaktı, tam seni yakalayacakken, tekmeyle böğrüne koydum ya!

- Evet evet, abicğim, tekmeyle hortlağın tam da dediğin yerine koydun!

Bir süre sonra kitaplardaki gibi, çocuk başına iki esrarlı olay düşecek kadar olay olmadığı için iş ticarete vurulur, niyet olayına girilirdi. Evdeki eski püsküler toplanır, babalara yalvar yakar sakızlar çikolatalar aldırılır, kapının önüne açılan sandığın üzerine dizilerek işe girilirdi. Aslında niyet torbasında isimleri bulunmadığı halde satışları arttırmak amacıyla sergilenen pahalı oyuncakların kimseye çıkmaması üzerine, bilmiş bir ufaklığın olayı annesine aksettirmesi, annesinin de,

- Ufacık çocuğu kandırmaya utanmıyor musunuz? sözleriyle, niyet kumpanyamızın as oyuncuğuna el koyup ufaklığa vermesiyle niyet olayı sona ererdi. Niyet kadar popüler olan bir başka ticaret de

Tommiks-Teksas satışıydı. Bu işin en zor yanı ise mahallenin ağabeylerinin, döverek-söverek elimizdeki dergilere el koymasaydı.

Ticaret olaylarında az buçuk para kazanıldıktan sonra, sıra bunların harcanması için mahallenin bakkalıyla yapılan pazarlığa gelinirdi.

- İyi günler bakkal amca.

- Çiklet mi çaldın lan sen, selam melam veriyon.

- Hayır ben buraya eğer anlaşılabirsek sizinle bir anlaşma yapmaya ve gizli dörtler çetesinin kararlarını bildirmeye geldim.

- Gizli şeyler, ne lan?

- Gizli dörtler ama bu aramızda kalsın.

- Ulan kendin söylüyon, nesi gizli bunun.

- Bakkal efendi, lütfen laubali olmayalım.

- Olmayalım bakalım.

- Bundan böyle, biz gizli dörtler çetesi kolayından alacağız, sen de bize kolayı 25 kuruş ucuza vereceksin.

- Siktir git lan, abilerinize verdiğimiz haraçlar yetti, bir de siz çıkmayın başımıza, şeklindeki küfürlerini takip eden, ayakkabı firmalarıyla pazarlığımız neticelenirdi.

Macera çıkmaması, ticaretin de sarpa sarması neticesinde, kumar olayına girilir, çete kelimenin tam anlamıyla gerçek hüviyetine bürünürdü. Gameboyların, action-manlerin, playstationların olmadığı o günlerde her türlü çer-çöp değerlendirilerek, oyun malzemesine dönüştürülürdü. Kumar, çikletlerden çıkan araba resimleriyle, gazoz kapaklarıyla, misketlerle oynanır, ütülme için ortaya alınan çocuğun cebindekiler boşalmadan bitmezdi. Haftada bir kez dipten olmak üzere her gün ev temizleyen annelerin günün birinde zulalanmış olan ganimetleri bulup,

- Bu kadar çöpü nereden topladın? Demesinin ardından, hepsinin çöpü boylamasıyla bu maceranın da sonuna gelinirdi. Ağlamak yalvarmak kar etmez, güzelim çiklet kağıtları yırtılır, gazoz kapakları camdan aşağı fırlatılır, ütmek için ter dökülen onca misket komşuların pısırik çocuklarına dağıtılırdı. Yeniden bir sermaye bulup tekrar bu işlere dönmek içinse artık zaman kalmazdı. Zira kısalan yalnız günler değil, akşam ezanı vakitleriyle birlikte oyun saatleri de olurdu. Tatilin sona erip, okul mevsiminin başlamasıyla birlikte, çete maceraları da bir sonraki yazı kadar tavan arasına kaldırılırdı...

Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı tarafından 20 ilde gerçekleştirilen "Hikayemi Dinler Misin? Tanıklıklarla İnsan Hakları ve Sivil Toplum" sergisi 4 - 9 Ekim 2004 tarihleri arasında Zonguldak'ta izleyicilerle buluştu. Serginin son günü ilimize bulunan sivil toplum örgütü temsilcilerinin katılımıyla bir de atölye çalışması gerçekleştirildi. İlimizde yürütülecek çalışmalarda yol gösterici olacağına inandığımız için, bu atölye sonucunda oluşturulan bildirgeyi üyelerimizin bilgisine sunuyoruz.

ATÖLYE SONUÇ BİLDİRGESİ

9 Ekim 2004, Zonguldak

Biz aşağıda imzası bulunan sivil toplum kuruluşu temsilcileri 9 Ekim 2004 tarihinde TTK Eğitim Tesislerinde Tarih Vakfı'nın düzenlediği bir toplantıda bir araya gelerek, Zonguldak ve çevresinde sivil toplumun gelişimini ve sorunlarını tartıştık. Bölgede sivil toplum örgütünün doğru gelişmesi için saptamalarımızı ve önerilerimizi imza altına almaya karar verdik.

1. STK'ların Devlele İlişkileri

Devlet STK'lar arasında iyi/kötü ayrımı yapmaktadır. Devlet bu ayrımcılıktan vazgeçmeli, STK'lara aynı mesafede durmalıdır. STK'ların örgütlenme ve yaşama süreçlerinde bürokratik işlemlerin çokluğu caydırıcı olmakta, hatta devlet tarafından bir tür cezalandırma yöntemi olarak kullanılmaktadır. Daha genel bir söylemle STK'ları demokrasinin unsuru olarak görmemektedir. Siyasi iktidarlardaki değişiklikler STK'ları ve üyelerini olumsuz etkilemektedir. Gençlik örgütlerinin kurulması ve yaşamasında sadece genç olmaktan kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır. Sorunlar sistem bazında ele alınmalı ve STK'ların zaafı devlet bazında değil, sistem bazında tartışılmalıdır.

Devlet sosyal devlet olmanın gereğini yerine getirmeli, sivil toplumun çalışma alanlarını kolaylaştırıcı önlemleri almalıdır.

İkinci Sektörle İlişkiler (Özel Sektör)

Bölgede güçlü bir özel sektör olmadığı için STK'lar sistematik bir özel sektör desteği alamamaktadır. Var olan sermaye toplumsal sorumluluk sahibi olma aşamasına henüz gelmemiştir. Bazı durumlarda sponsorluk yapılması halinde bile, açık ve güvenilir bir ortam yerine, hemşehrilik temelinde ve el altından yapılması tercih edilmektedir. Katkı yapmanın bir başka koşulu ise, STK'nın ve yapılacak etkinliğin toplumsal meşruiyetine bağlı olarak gerçekleştirilmektedir.

Toplumsal Sorunlar

Genel olarak halk, kamu yararını öne alan toplumsal faaliyetlere yatkın değildir. Zonguldak'ın kentsel özelliği nedeniyle "TTK eşittir devlet" anlayışı, her şeyin devletten beklenmesi gibi tarihsel bir sonuç yaratmaktadır. Genç kuşağın yaygın apolitik tavrı onların, yaşlı kuşağın ise 1980 deneyimini yaşamış olması nedeniyle, STK'lar tehlike potansiyeli olan örgüt kavramının yakınlaşmasına neden olmaktadır. Ancak kabul etmek gerekir ki, STK'ların toplum üzerinde etkili olabilecek başarılı örneklerini anlatmakta eksikleri vardır. Sistem sorunu açısından bakılınca STK'ların toplumu arkalarına almaları için toplantıya katılan STK'larla sınırlı olmak üzere siyasal ve teorik öncü gücünün yok olması belirtilmiştir.

STK'lar yerel sorunları önüne alan etkinlikler planlamalı, sorunlar etrafında ilgi toplayacak çalışmalar yapması gerekmektedir. Bir çok başarılı sonuçlanmış eylem olmasına rağmen, eylemi ve sonuçlarını doğru anlatacak araçları kullanmamaktadır. STK'lar sorunları saptadıktan sonra bulduğu çözümlerde ısrarlı, kararlı ve dirençli olmalı, sorun çözümlene kadar ardışık eylemlerine devam etmelidir. STK'lar gündemin takipçisi olmak yerine gündemi belirlemeli.

Örgüt İçi Sorunlar

Katılımcılar genel olarak katılımda, gençliğe ulaşmakta, gönüllü bulmakta, sorunlar yaşandığını belirttiler. Tanıtım eksikliği, projelendirme, aidat toplama, aktivitelere katılım, yılgınlık gibi konularda eksikliklere yaygın olarak karşılaşılmaktadır. Oda, sendika gibi aidatlarını yasa gereği toplayabilen kuruluşlarda aidat toplama sorunu yaşanmamaktadır. Gençlik örgütlerinde proje yapma kapasitesi yüksek olduğu gibi, meslek kuruluşları bölgedeki öğrencilerle ilişki kurmakta zorlanmamakta, üye öğrenci statüsüyle gençlere ulaşma imkanı bulmaktadır. Kimi STK'larda görev almanın sıçrama eşiği olarak kullanılmasının önlenmesi için STK'lar iç denetimlerini işletmelidir.

Yerel gerçekliği dikkate alarak yapılacak aktivite sayısının artırılması üyeyi aktif hale getirmek, gönüllü bulmak gibi sorunları çözülebilmektedir. STK yöneticilerinin STK'nın faaliyet alanıyla ilgili politikalarını, uygulamalarını, sonuçlarını kavrayacak eğitimin yapılması gerekir. STK yöneticileri yasal dayanak ve olanakları iyi bilmelidir.

Örgütlerarası Sorunlar

Bütün kuruluşları kapsayan eylemlerde ortaklıkların kolayca sağlandığı örnekler olmakla birlikte, Zonguldak bazında STK'lar arasında birlikte proje yapma ve eylemde işbirliği çok sık gerçekleştirilememektedir. STK yöneticilerinin siyasi eğitimlerindeki farklılık birlikte iş yapmayı engelleyen bir faktördür.

Genel Öneriler

Kimi STK üye ve yöneticileri ilintili olduğu siyasi güçle olan ilişkilerini STK'ların içine taşımamaktadırlar. STK'lar içinde eylem ve karar alma süreçlerinde örtülü ilişkide olduğu siyasal görüşler doğrultusunda karar ve tavır alma hareketi diğer STK üyelerinin örgütlerle ilişkilerini soğutmaktadır. STK yönetimlerinde ve ortak eylemlerde bireysel siyasi düşünce öne çıkarılmamalıdır.

Katılımcılar :

- 1- Kürşat COŞGUN - Zonguldak Kültür ve Eğitim Vakfı (ZKEV)
- 2- Mevlüt ÜNLÜ - Zonguldak Barosu
- 3- Erdoğan KAYMAKÇI - TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi
- 4- Dr. Ahmet ALTUN - Zonguldak Tabipler Odası
- 5- Hüseyin DİLMEN - ADD Zonguldak İl Merkez Şubesi
- 6- Kenan KASIM - Mühendisler ve Mimamlar Derneği
- 7- Dr. Özgür NİZAM - SES Zonguldak Şubesi
- 8- Safiye YAZICI - Zonguldak Çevre Koruma Derneği
- 9- Uğur BÜYÜKTEPE - Zonguldak Yerel Gündem 21 Gençlik Meclisi
- 10- Çetin YILMAZ - İnsan Hakları Derneği Kdz. Ereğli Şubesi